

Filosofický ústav Akademie věd ČR

Tisková zpráva

Státní cenu za překlad dostane Jiří Pechar

Praha, 23. 10. 2014 – Státní cenu za překladatelské dílo pro rok 2014 obdrží za celoživotní dílo doc. PhDr. Jiří Pechar. Slavnostní udílení Státní ceny za literaturu, Státní ceny za překladatelské dílo a Ceny Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla, hudby, výtvarného umění a architektury se koná 23. října 2014 od 20 hodin ve Veletržním paláci v Praze. Přímý přenos vysílá Česká televize na programu ČTart.

Jiří Pechar se narodil 7. 5. 1929 v Příbrami. Po studiu na Filosofické fakultě v Praze, uzavřeném doktorátem, nastoupil do Nakladatelství ČSAV. Odtud musel odejít na základě politické prověrky v roce 1958. Po odchodu z Nakladatelství Československé akademie věd působil jako překladatel z povolání až do roku 1990, kdy se stal vědeckým pracovníkem Filosofického ústavu Akademie věd ČR (v současné době v Oddělení pro současnou kontinentální filosofii – více na <http://oskf.flu.cas.cz/cz/lide/jiri-pechar-2>).

Za svůj život přeložil přes 50 knih z francouzštiny, němčiny i španělštiny. Pokud jde o krásnou literaturu, šlo jak o díla klasiků jako Balzac, Hugo, Zola, tak o literaturu moderní, jako N. Sarrautová, Robert Pinget, ale především *Hledání ztraceného času* Marcela Prousta. Mezi jeho překlady je zastoupena i poezie (ukázky z barokního básnictví španělského a italského, básně Vehaerenovy, Mallarméův *Vrh kostek* a zejména prezentace díla Philippa Jaccotteta). Mimo sféru krásné literatury se jako překladatel zabýval dílem Lévi-Straussovým a Freudovým, přeložil L. Wittgensteina a J.-Fr. Lyotarda, a od devadesátých let, kdy působil ve Filosofickém ústavu AV ČR, připravil spolu s kolektivem, který zde řídil, překlady Husserla, Heideggera, Austina, Merleau-Pontyho, Derridy a Lacana. Literární kritice se věnoval jako přispěvatel *Literárních novin*, *K2* a *Tvaru*.

Mimo svou aktivní překladatelskou dráhu se Jiří Pechar kontinuálně zabýval i teorií překladu a především současnou filosofií, přičemž k oběma oborům přispěl zásadními knižními publikacemi. V roce 1986 vydal knihu *Otázky literárního překladu*; kvůli své publikaci *Francouzský „nový román“* (1968) byl po osmnáct let se svými původními pracemi odkázán pouze na samizdat. Celkem publikoval 16 knih, z nichž se literatury týkají publikace *Od příběhu k románu* (Čs. spisovatel 1989), *Prostor imaginace* (Psychoanalytické nakladatelství 1992), *Dvacáté století v zrcadle literatury* (Filosofia 1999), *Interpretace a analýza literárního díla* (Filosofia 2002) a *Literatura v průsečíku otázek* (Cherm 2012); samizdatové a emigrační próze byla věnována kniha *Nad knihami a rukopisy* (Torst 1996) a také dvoudílná antologie *Čítanka samizdatové a exilové literatury* (Státní pedagogické nakladatelství 1991). Filosofie se týkají knihy *Být sám sebou – pojem identity a jeho meze* (nakl. Hynek 1995), *Problémy fenomenologie – Od Husserla k Derridovi* (Filosofia 2007), *Člověk a pravda* (Pulchra 2011), *Otázky Nietzscheho myšlení* (Filosofia 2012), *Lacan a Freud* (Sociologické nakladatelství SLON 2013).

V roce 1991 jmenoval francouzský ministr kultury Jiřího Pechara důstojníkem řádu pro umění a literaturu (Officier dans l'Ordre des Arts et des Lettres). Nadací Charty 77 mu byla udělena cena Toma Stopparda za rok 1997, v roce 2000 Akademickou radou AV ČR pak čestná oborová medaile F.

Palackého, v roce 1997 byl jmenován důstojníkem řádu Akademických palm (Officier dans l'Ordre des Palmes académiques) a v roce 2008 obdržel medaili Josefa Hlávky. Je členem Obce spisovatelů, Pen klubu, Umělecké besedy a Obce překladatelů (v letech 1990–1991 byl také jejím předsedou).

Výběrový přehled překladů Jiřího Pechara:

a) z francouzštiny

- Balzac, Honoré de: *Plukovník Chabert* (Le colonel Chabert; R, in: *Plukovník Chavert / Gobsek*, Praha, Odeon 1986; in: *Plukovník Chabert / Gobseck*, Praha, Slovart 1997)
- Balzac, Honoré de: *Venkovský ples* (Le Bal de Sceaux; N, in: *Modesta Mignonová / Dům u pálkující kočky / Venkovský ples / Gobseck*, Praha, SNKLHU 1958)
- Darien, Georges: *Zloděj* (Le Voleur; R, Praha, Odeon 1970)
- Dumas, Alexandre otec: *Tři mušketýři po dvaceti letech* (Les trois mousquetaires. Vingt ans plus tard; R, Praha, Albatros 1982, [Jiří Pechar = Vlastimil Fiala])
- Hellens, Franz: *Mladík Hannibal*, N, in: *Pět belgických novel*, Praha, Odeon 1974)
- Hériat, Philippe: *Boussardelovi* (Les Boussardel, R, Praha, Svoboda 1975)
- Hériat, Philippe: *Čas na lásku* (Le temps d'aimer; R, Praha, Svoboda 1979)
- Hériat, Philippe: *Nezvedené děti* (Les enfants gâtés; R, Praha, Svoboda 1976)
- Hériat, Philippe: *Zlaté mříže* (Les grilles d'or; R, Praha, Svoboda 1978)
- Hugo, Victor: *Torquemada* (Torquemada; D, in: *Spisy V. Huga, sv. 10. Dramata*, Praha, SNKLU 1964)
- Jaccottet, Philippe: *Myšlenky pod mraky a jiné básně* (VB, Praha, Torst 1997, + Jiří Pelán)
Kéž hoří popel můj (VB, 1967, + další překladatelé)
- Lévi-Strauss, Claude: *Smutné tropy* (Tristes tropiques; EE, Praha, Odeon 1967)
- Lévi-Strauss, Claude: *Myšlení přírodních národů* (Pensée sauvage; LF, Praha, Československý spisovatel 1971; Liberec, Dauphin 1996)
- Lyotard, Jean-François: *O postmodernismu. Postmoderno vysvětlované dětem. Postmoderní situace* (Le postmodernisme expliqué aux enfants / La condition postmoderne; EE, Praha, Filozofický ústav Akademie věd České republiky 1993)
- Mallarmé, Stéphane: *Faunovo odpoledne a jiné básně* (VB, Praha, Svoboda 1996, + Jiří Pelán)
- Michelet, Jules: *Rekové a rebelové sladké Francie* (výbor LF, Praha, Odeon 1974)
- Pinget, Robert: *Synátor* (Le fiston; R, Praha, Odeon 1967)
- Proust, Marcel: *Hledání ztraceného času. Svět Guermantových* (A la recherche du temps perdu. Le Côté de Guermantes; R, Praha, Odeon 1980)
- Proust, Marcel: *Hledání ztraceného času. Sodoma a Gomora* (A la recherche du temps perdu. Sodome et Gomorrhe; R, Praha, Odeon 1983)
- Proust, Marcel: *Hledání ztraceného času. Uvězněná* (A la recherche du temps perdu. La Prisonnière; R, Praha, Odeon 1985)
- Proust, Marcel: *Hledání ztraceného času. Uprchlá. Čas znovu nalezený* (A la recherche du temps perdu. La Fugitive. Le Temps retrouvé; R, Praha, Odeon 1988)
- Sarraute /Sarrautová/, Nathalie: *Dětství* (Enfance; in: *Dětství / Mezi životem a smrtí*, Praha, Odeon

1990)

Simenon, Georges: *Maigret a Dlouhé bidlo* (Maigret et la Grande Perche; R, in: *3x Maigret*, Praha, SNKLU 1965)

Simenon, Georges: *Maigret v Picratt Baru* (Maigret au "Picratt's"; R, in: *3x Maigret*, Praha, SNKLU 1965)

Simenon, Georges: *Maigretův první případ* (La première enquête de Maigret; R, in: *3x Maigret*, Praha, SNKLU 1965)

Zola, Émile: *Hřích abbého Moureta* (La Faute de l'abbé Mouret; R, in: *Hřích abbého Moureta / Jeho Excelence Evžen Rougon*, Praha, SNKLHU 1960)

Zola, Émile: *Kořist* (La Curée; R, Praha, Svoboda 1975)

Zola, Émile: *Pod pokličkou* (Pot-Bouille; R, Praha, SNKLU 1963)

Zola, Émile: *Štěstí Rougonů* (Le bonheur des Rougons; R, in: *Štěstí Rougonů / Břicho Paříže*, Praha, SNKLHU 1959; samostatně Praha, Svoboda 1974)

b) z němčiny

Freud, Sigmund: *Já a Ono. Psychologie masy a analýza Já* (Das Ich und das Es. Massenpsychologie und Ich-Analyse; LF, in: *O člověku a kultuře*, Praha, Odeon 1990)

Freud, Sigmund: *Práce k sexuální teorii a k učení o neurózách* (část, 1971; in: *Vybrané spisy S. Freuda*, sv. 2-3, Praha, Avicenum - Universe 1993)

Freud, Sigmund: *Přednášky k úvodu do psychoanalýzy* (Vorlesungen zur Einführung in die Psychoanalyse; LF, in: *Vybrané spisy S. Freuda*, sv. 1, Praha, Státní zdravotnické nakladatelství 1969; in: *Vybrané spisy S. Freuda*, sv. 1, Praha, Avicenum 1991)

Wittgenstein, Ludwig: *Filozofická zkoumání* (Philosophische Untersuchungen; LF, Praha, Filosofický ústav Akademie věd ČR 1993; Praha, Filosofia 1998)

c) ze španělštiny

Castellanos, Rosario: *Kněžka temnot* (Oficio de tenieblas; R, Praha, Odeon 1976)

Garrido, Alfonso Martínez: *Strach a naděje* (El miedo y la esperanza; R, Praha, Odeon 1978)